gemeente opmeer

RAADSINFORMATIEBRIEF

Postregistratienummer	21.0016583

Opmeer, d.d.: 13 december 2021

Onderwerp

Raadsinformatiebrief over: Rapportage 4e kwartaal 2021 Sociaal Domein

Inleiding

Namens het college informeerde portefeuillehouder SD mw. Rabella Wiersma-De Faria op 1 december jl. de leden van de commissie SLZ over het besluit van het college van 30 november 2021 om geen vierde kwartaalrapportage SD op te laten stellen, en dat de verantwoording via de jaarrekening 2021 verloopt. We hebben daarvoor geworsteld met een duivels dilemma tussen de uitvoering van een raadsopdracht en de praktische en organisatorische (on)mogelijkheden daarvoor in deze periode van het jaar. De portefeuillehouder heeft dit kort toegelicht. Het leidde tot veel vragen, onvrede en kritiek bij leden van de commissie SLZ. Waarna we ons opnieuw hierover hebben gebogen.

De commissie heeft het college van B&W gevraagd om vóór de raadsvergadering van 16 december a.s. te laten weten welke mogelijkheden het college ziet ten aanzien van het leveren van informatie m.b.t. de vierde kwartaalrapportage sociaal domein.

We menen er goed aan te doen om eerst kort stil te staan bij onze overwegingen voor ons besluit van 30 november, en de financiële stand van zaken in de derde kwartaalrapportage 2021. Daarna doen we voorstellen over wat kan, wanneer en wat er voor nodig is om de raad uiterlijk eind februari a.s. te voorzien van de gewenste informatie op hoofdlijnen over het vierde kwartaal van 2021, en we kijken ook vooruit naar ontwikkelingen op dit gebied voor 2022.

1. Overwegingen B&W besluit van 30 november jl.

Voor de realisatie van de vierde rapportage 2021 is medio november een planning opgesteld. Toen werd pas duidelijk dat het om praktische en inhoudelijke redenen niet mogelijk was om een rapportage op te stellen zoals de eerste drie. Het zou natuurlijk beter zijn geweest als we dit eerder hadden vastgesteld en aangekaart. We doen dit proces dit jaar voor het eerst, het is waarschijnlijk hierdoor niet eerder gesignaleerd. Het college besloot op grond hiervan op 30 november om geen vierde 4e kwartaalrapportage SD 2021 op te laten stellen, de verantwoording van dit kwartaal via de jaarrekening 2021 te laten verlopen, en de portefeuillehouder SD dit te laten toelichten in de commissie SLZ op 1 december a.s. We lichten onze drie overwegingen hiervoor nog nader toe:

Hiervoor hadden we de volgende drie overwegingen:

1. *De planning van de commissie- en raadsvergaderingen 2022*: hierin is voor de gemeenteraadsverkiezingen alleen nog op 2 februari 2022 een commissie SLZ (de eerstvolgende niet eerder dan op 11 mei). Uitgaande van de commissie van 2 februari a.s. en de afgesproken termijnen voor agendering van B&W-adviezen en de aanlevering van stukken voor de commissievergadering zou de vierde kwartaalrapportage dan al op 4 januari klaar moeten voor de behandeling in het college op 11 januari en in de commissie van 2 februari. Dat zou betekenen dat dan teveel data over het vierde kwartaal nog zouden ontbreken en daardoor prognoses ook veel minder van waarde zouden zijn. Wij stelden op basis hiervan vast dat het helaas niet mogelijk was om voor de commissie van 2 februari 2022 een vierde rapportage 2021 te produceren die vergelijkbaar is met de eerste drie versies;

2. *De beschikbaarheid van voldoende ambtelijke capaciteit*: medewerkers die onmisbaar zijn voor de rapportages zijn van januari t/m april/mei ook intensief bezig met de zgn. boekhoudkundige jaarafsluiting, voorbereidingen voor de input voor P&C-documenten (Jaarrekening, Voorjaarsnota) en de verwerking van de definitieve productieverantwoordingen van zorgaanbieders. Deze werkzaamheden tegelijkertijd combineren met gegevensverzameling voor een vierde rapportage is niet mogelijk en verantwoord met de capaciteit die hiervoor in de huidige situatie beschikbaar is;

3. *De beperkte beschikbaarheid van data:* gemeenten krijgen pas in de loop van het tweede kwartaal 2022 de definitieve productieverantwoordingen en accountantsverklaringen over 2021 van de zorgaanbieders; zij hebben hiervoor op basis van landelijke (accountants)protocollen de gelegenheid tot 1 april. Hierdoor kan een rapportage over het vierde kwartaal 2021 die in het eerste kwartaal van 2022 wordt opgesteld nog geen betrouwbare realisatiecijfers bevatten en daardoor ook geen reële prognoses. Zoals u weet kampen alle gemeenten hiermee.

2. Samengevat: de bevindingen in de derde kwartaalrapportage SD 2021

In de derde rapportage rapporteren we dat het verwachte nadeel in de jeugdzorg € 131.000 bedraagt in vergelijking met de Najaarsnota (waarin een aanzienlijk voordeel op de jeugdhulp op dat moment van € 250.000 is gebruikt om het geprognosticeerde tekort op de Wmo van € 300.000 te compenseren). Voor de Wmo wordt uitgegaan van een gemiddeld voordeel van € 10.000 i.v.m. de Najaarsnota.

In de rapportage worden hiervoor verklaringen gegeven. We lichten ook toe dat het vierde kwartaal nog voor aanzienlijke veranderingen kan zorgen. In de Wmo en jeugdhulp is sprake van een complexe financieringssystematiek met een grote mate van onvoorspelbaarheid i.c. risico's en onzekerheden. Gedacht kan worden aan: het zijn zgn. open einde-voorzieningen (er wordt zorg geleverd, ook als het geld op is); gemeenten betalen zorg die voor een aanzienlijk deel (tussen de 45 en 50% in ons geval) door derden wordt geïndiceerd; verplichte tariefaanpassingen met terugwerkende kracht. Voor meer informatie hierover verwijzen we naar bijlage 3 in de derde kwartaalrapportage.

We moeten, net als alle gemeenten, vooralsnog ook rekening blijven houden met aanzienlijke en onbeheersbare financiële gevolgen van de laagdrempelige toegang tot de Wmo door het zgn. abonnementstarief (landelijk in 2020 330 miljoen). De VNG heeft inmiddels in een brief aan de Tweede Kamer d.d. 30 november 2021 verzocht om gemeenten met ingang van 2022 volledig te compenseren voor de extra kosten door het abonnementstarief, voorgesteld om weer inkomensafhankelijke bijdrage in te voeren voor (een deel van de) Wmo-voorzieningen, en aangedrongen op onderzoek naar de houdbaarheid op de langere termijn van de Wmo in het algemeen.

3. Het vierde kwartaal: wat kan, wanneer en wat is nodig?

De nieuwe gemeenteraad mag na de verkiezingen niet verrast worden door eventuele grote budgetoverschrijdingen in de Wmo en de jeugdhulp inclusief de noodzaak van structurele ombuigingen. We begrijpen uw bestuurlijke wensen en overwegingen daarvoor goed. De focus ligt dan ook op deze twee onderdelen van de kwartaalrapportage. En dus niet op de onderdelen WIJkteam Opmeer en op de stand van zaken realisatie ombuigingen 2021.

We stellen het volgende voor (waarbij we dankbaar gebruik hebben gemaakt van de handreikingen door leden van de commissie SLZ over de reikwijdte van de data en het moment waarop):

1. We bieden uiterlijk eind februari de volgende gegevens en informatie over kwartaal 4 2021 aan:
   a. Het aantal unieke cliënten Wmo (begeleiding en huishoudelijke ondersteuning);
   b. het aantal unieke cliënten jeugdzorg;
   c. de cliëntgebonden kosten Wmo (begroting, realisatie, prognose);
   d. de cliëntgebonden kosten jeugdhulp (begroting, realisatie, prognose);

2. Bij significante verschillen met de derde rapportage: een korte analyse en verklaringen;
3. We doen dit in de vorm van een Raadsinformatiebrief.

We vinden het belangrijk (ter voorkoming van misverstanden) om nogmaals te beklemtonen dat deze data nog kunnen veranderen en daarmee nog niet definitief zijn. Wij werken namelijk met informatie tot 1 februari 2022. Alle informatie na die datum wordt niet meegenomen in deze rapportage.

Door deze aanpak rapporteren we in deze situatie weliswaar over een deel van de gebruikelijke informatie maar het betreft wel de essentiële data waar de commissie SLZ specifiek om heeft gevraagd (d.w.z. de totale cliëntgebonden kosten, inclusief een vergelijking met het derde kwartaal. En we krijgen hiervoor wat meer tijd. We kunnen dit dan toch niet doen zonder hiervoor (tijdelijk) extra capaciteit te organiseren. Berekend is dat tussen de 30-35 uur nodig is (tot half februari a.s.). Een mogelijkheid is om tijdelijk extra capaciteit in te huren om de betrokken medewerkers hiervoor vrij te maken. Om pragmatische en praktische redenen geeft het management er in overleg de voorkeur aan om de organisatie (bij wijze van uitzondering) een aantal weken meer uren te laten maken, in combinatie met het tijdelijk stilleggen van werkzaamheden (zoals applicatiebeheer).

Hierdoor kunnen we deze opdracht nu op een verantwoorde manier laten uitvoeren.

4. Rapportages 2022

Het bovenstaande heeft betrekking op het jaar 2021. We stellen voor om na de gemeenteraadsverkiezingen weer met de raad in gesprek te gaan over de wensen en verwachtingen t.a.v. de inhoud en planning van de periodieke rapportages over het sociaal domein. We kunnen hierbij dan ook relatief nieuwe ontwikkelingen betrekken, zoals het Wmo-voorspelmodel dat de VNG in het eerste kwartaal van 2022 gaat uitrollen. Dit model leidt tot meer inzicht in de ontwikkeling van het gebruik van de Wmo, en genereert stuurinformatie voor o.a. beleid en kostenbeheersing. We gaan ambtelijk laten bekijken of dit een bruikbaar instrument voor een gemeente met de omvang van Opmeer kan zijn. Ook op het gebied van jeugdhulp zijn er ontwikkelingen op dit gebied.

In de tussentijd gaan we in 2022 opnieuw kwartaalrapportages leveren. We zullen hiervoor in de aanloop naar de begroting 2023 bekijken of en zo welke structurele voorwaarden nodig zijn om de ambtelijke organisatie hiervoor structureel voldoende toe te rusten.

Tot slot

We hopen dat u onze nadere toelichting op prijs stelt en zich kan vinden in onze voorstellen.

Hoogachtend,

M.A.S. Winder
Gemeentesecretaris

G.J. van den Hengel
Burgemeester

Wij werken op afspraak
Hebt u een product of dienst nodig van de gemeente? Maak een afspraak via www.opmeer.nl